

DOHOVOR

o hodnotení vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice

prijatý v Espoo (Fínsko) 25. februára 1991

Strany tohto Dohovoru,

uvedomujúc si vzájomné vzťahy medzi hospodárskymi činnosťami a ich dôsledky pre životné prostredie,

potvrdzujúc nutnosť zabezpečiť pre životné prostredie priaznivý a trvalo udržateľný rozvoj,

súc pevne odhodlané rozvíjať medzinárodnú spoluprácu pri hodnotení vplyvov na životné prostredie, najmä ak presahujú štátne hranice,

berúc do úvahy nutnosť a závažnosť rozvíjať predvídavú politiku a predchádzať, znižovať a monitorovať značne nepriaznivé vplyvy na životné prostredie všeobecne a najmä ak presahujú štátne hranice,

odvolávajú sa na príslušné ustanovenia Charty Organizácie spojených národov, Deklaráciu Štokholmskej konferencie o životnom prostredí človeka, Záverečného aktu Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe (KBSE) a Záverečných dokumentov madridskej a viedenskej schôdzky predstaviteľov účastníckych štátov KBSE,

oceňujúc opatrenia, ktoré štáty prijímajú, aby prostredníctvom svojich štátnych právnych a správnych ustanovení a svojej štátnej politiky zabezpečili vykonávanie hodnotenia vplyvov na životné prostredie,

uvedomujúc si nutnosť venovať jednoznačnú pozornosť faktorom životného prostredia v počiatočných krokoch rozhodovacieho procesu využívajúc hodnotenie vplyvov na životné prostredie na všetkých príslušných správnych úrovniach ako prostriedok nutný na zlepšenie kvality informácií poskytovaných zodpovedným orgánom, a tak im pomôcť, aby tieto mohli prijímať rozhodnutia priaznivé pre životné prostredie, venujúc veľkú pozornosť minimalizácii značne nepriaznivého vplyvu, najmä ak presahuje štátne hranice,

berúc do úvahy úsilie medzinárodných organizácií podporovať používanie hodnotenia vplyvov na životné prostredie ako na národnej, tak aj na medzinárodnej úrovni, a uvedomujúc si činnosť v oblasti hodnotenia vplyvov na životné prostredie vyvíjanú pod záštitou Európskej hospodárskej komisie Organizácie spojených národov, hlavne výsledky práce Seminára o hodnotení vplyvov na životné prostredie (september 1987, Varšava, Poľsko), dbajúc na ciele a zásady hodnotenia vplyvov na životné prostredie, prijaté Správnou radou Programu Organizácie spojených národov pre životné prostredie, i Ministerskej deklarácie o trvalo udržateľnom rozvoji (máj 1990, Bergen, Nórsko),

dohodli sa na nasledujúcom:

Článok 1 Definície

1. Pre ciele tohto Dohovoru:

- i) „**strany**“ znamenajú zmluvné strany tohto Dohovoru, ak v texte nie je uvedené inak;
- ii) „**strana pôvodu**“ znamená zmluvná strana, alebo strany, tohto Dohovoru, pod jurisdikciou ktorej (alebo ktorých) by sa navrhovaná činnosť mala vykonávať;
- iii) „**dotknutá strana**“ znamená zmluvná strana, alebo strany, tohto Dohovoru, ktorá(é) pravdepodobne môže(u) byť dotknutá(é) vplyvom navrhovanej činnosti presahujúcim štátne hranice;
- iv) „**zainteresované strany**“ znamenajú strana pôvodu a dotknutá strana ktoré sa zúčastňujú hodnotenia vplyvov na životné prostredie v súlade s týmto Dohovorom;
- v) „**navrhovaná činnosť**“ znamená akákoľvek činnosť alebo akákoľvek zásadná zmena činnosti, vyžadujúca rozhodnutie kompetentných orgánov v súlade s používaným štátnym procesom;
- vi) „**hodnotenie vplyvov na životné prostredie**“ znamená štátny proces vyhodnotenia pravdepodobného vplyvu navrhovanej činnosti na životné prostredie;

- vii) „**vplyv**“ znamená akýkoľvek účinok navrhovanej činnosti na životné prostredie, vrátane zdravia ľudí a ich bezpečnosti, flóry, fauny, pôdy, vody, ovzdušia, podnebia, krajiny a historických pamiatok alebo iných stavieb alebo vzájomného pôsobenia týchto činiteľov; obsahuje taktiež účinky na kultúrne dedičstvo alebo sociálno-ekonomické podmienky, ktoré vyplývajú zo zmien týchto činiteľov;
- viii) „**vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice**“, znamená akýkoľvek vplyv, ktorý nemá výlučne globálny charakter, nachádzajúci sa v oblasti spadajúcej pod jurisdikciu niektorej strany, vyvolaný navrhovanou činnosťou, fyzický zdroj ktorej úplne alebo čiastočne leží v oblasti spadajúcej pod jurisdikciu inej strany;
- ix) „**kompetentný orgán**“ znamená štátny orgán, alebo orgány, určený(e) Stranou ako zodpovedný(é) za plnenie úloh ustanovených v tomto Dohovore a /alebo orgán(y), ktorému(ktorým) strana udelila rozhodovacie právomoci týkajúce sa navrhovanej činnosti;
- x) „**verejnosť**“ znamená jedna alebo niekoľko fyzických alebo právnických osôb.

Článok 2

Všeobecné ustanovenia

1. Strany, buď samostatne alebo spoločne, prijímú všetky vhodné a účinné opatrenia na predchádzanie, znižovanie a kontrolu značne nepriaznivého vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice, ktorý je vyvolaný navrhovanou činnosťou.
2. Každá strana prijme nutné právne, správne alebo iné opatrenia na uplatnenie ustanovení tohto Dohovoru, vo vzťahu k navrhovaným činnostiam uvedeným v Dodatku I, ktoré môžu mať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice, vrátane ustanovenia takého procesu hodnotenia vplyvu na životné prostredie, ktorý umožní účasť verejnosti a spracovanie dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie uvedenej v Dodatku II.
3. Strana pôvodu zabezpečí, aby sa hodnotenie vplyvu na životné prostredie v súlade s ustanoveniami tohto Dohovoru vykonávalo pred rozhodnutím o schválení alebo vykonávaní navrhovanej činnosti, uvedenej v Dodatku I, ktorá môže mať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice.
4. Strana pôvodu v súlade s ustanoveniami tohto Dohovoru zabezpečí, aby dotknuté strany boli vyrozumené o navrhovaných činnostiach, uvedených v Dodatku I, ktoré môžu mať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice.
5. Zainteresované strany začnú z podnetu ktorejkoľvek z nich rozhovory o tom, či jedna alebo viac navrhovaných činností, ktoré nie sú uvedené v Dodatku I, môžu vyvolať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice, a či majú byť posudzované, ako keby boli tam uvedené. Ak s tým tieto strany súhlasia, potom činnosť alebo činnosti takto budú posudzované. Všeobecné zásady pre stanovenie kritérií na určenie značne nepriaznivého vplyvu sú uvedené v Dodatku III.
6. Strana pôvodu v súlade s ustanoveniami tohto Dohovoru umožní, aby sa verejnosť v oblastiach, ktoré by mohli byť dotknuté, mohla zúčastniť príslušných procesov hodnotenia vplyvu na životné prostredie týkajúcich sa navrhovaných činností a zabezpečí, aby táto možnosť poskytovaná verejnosti dotknutej strany bola rovnocenná s možnosťou poskytovanou verejnosti strany pôvodu.
7. Podľa požiadaviek tohto Dohovoru sa hodnotenie vplyvu na životné prostredie vykonáva prinajmenšom na úrovni zámeru navrhovanej činnosti. Strany sa v primeranom rozsahu budú usilovať uplatňovať zásady hodnotenia vplyvu na životné prostredie na politiky, plány a programy.
8. Ustanovenia tohto Dohovoru sa netýkajú práva strán používať štátne zákony, predpisy, správne ustanovenia alebo platné právne postupy na ochranu informácií, poskytovanie ktorých by mohlo porušiť priemyselné a obchodné tajomstvo alebo záujmy bezpečnosti štátu.
9. Ustanovenia tohto Dohovoru sa netýkajú práva jednotlivých strán zaviesť v dvojstranných alebo viacstranných zmluvách, ak je to vhodné, prísnejšie opatrenia, ako sú opatrenia podľa Dohovoru.

10. Ustanovenia tohto Dohovoru sa nijako netýkajú povinností strán daných medzinárodným právom vo vzťahu k činnostiam, ktoré majú alebo môžu mať vplyv presahujúci štátne hranice.

Článok 3 Oznámenie

1. Pri navrhovanej činnosti, uvedenej v Dodatku I, ktorá môže mať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice, strana pôvodu oznámi, za účelom zabezpečenia zodpovedajúcich a účinných konzultácií v súlade s článkom 5, každú stranu, ktorá môže byť podľa jej názoru dotknutou stranou o navrhovanej činnosti čo najskôr a nie neskôr, ako informuje verejnosť vlastnej krajiny.
2. Toto oznámenie musí obsahovať predovšetkým:
 - a) informáciu o navrhovanej činnosti, vrátane akýchkoľvek dostupných informácií o jej možnom vplyve presahujúcom štátne hranice;
 - b) povahu možného rozhodnutia;
 - c) určenie rozumnej doby, v priebehu ktorej je podľa odseku 3 tohoto článku potrebné odpovedať s prihliadnutím na povahu navrhovanej činnosti; a môže obsahovať informácie, ktoré sú uvedené v odseku 5 tohto článku.
3. Dotknutá strana odpovie strane pôvodu v termíne, uvedenom v oznámení, pričom potvrdí doručenie oznámenia a uvedie, či zamýšľa zúčastniť sa procesu hodnotenia vplyvu na životné prostredie.
4. Ak dotknutá strana uvedie, že nezamýšľa zúčastniť sa procesu hodnotenia vplyvu na životné prostredie, alebo ak neodpovie v termíne uvedenom v oznámení, nepoužijú sa ustanovenia odsekov 5, 6, 7 a 8 tohto článku a články 4 až 7. V týchto prípadoch nie je dotknuté právo strany pôvodu určiť, či vykoná hodnotenie vplyvu na životné prostredie podľa svojho štátneho práva a praxe.
5. Po doručení odpovede dotknutej strany vyjadrujúcej jej úmysel zúčastniť sa procesu hodnotenia vplyvu na životné prostredie, poskytne strana pôvodu v prípade, ak tak už neurobila, dotknutej strane:
 - a) zodpovedajúce informácie týkajúce sa procesu hodnotenia vplyvu na životné prostredie, vrátane časového rozvrhu odovzdania pripomienok;
 - b) zodpovedajúce informácie o navrhovanej činnosti a jej možnom značne nepriaznivom vplyve, presahujúcom štátne hranice.
6. Na žiadosť strany pôvodu jej dotknutá strana poskytne primerane dostupné informácie vzťahujúce sa k potenciálne ovplyvnenému životnému prostrediu, spadajúcemu pod jurisdikciu dotknutej strany, pokiaľ sú tieto informácie potrebné pre prípravu dokumentácie o hodnotení vplyvov na životné prostredie. Tieto informácie sa poskytnú bezodkladne a v prípade potreby, prostredníctvom spoločného orgánu, ak takýto existuje.
7. Ak sa strana domnieva, že by mohla byť dotknutá následkom značne nepriaznivého vplyvu navrhovanej činnosti, uvedenej v Dodatku I, ktorý presahuje štátne hranice, a ak nedostala žiadne oznámenie podľa odseku 1 tohto článku, potom na žiadosť dotknutej strany si zainteresované strany vymenia informácie dostatočné na vedenie rozhovorov o tom, či je pravdepodobné, že vznikne značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice. Ak sa strany dohodnú, že môže nastať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice, ustanovenia tohto Dohovoru sa uplatnia obdobne. Ak sa strany nemôžu dohodnúť na tom, či vznikne značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice, ktorákoľvek z týchto strán môže predložiť túto otázku komisii pre otázky podľa ustanovenia Dodatku IV, aby sa získalo vyjadrenie o pravdepodobnosti značne nepriaznivého vplyvu presahujúceho štátne hranice, pokiaľ sa strany nedohodli na inom spôsobe riešenia tejto otázky.
8. Zainteresované strany zabezpečia, aby verejnosť dotknutej strany v oblastiach, ktoré možno budú dotknuté, bola informovaná a mala možnosť vzniesť pripomienky alebo námietky k navrhovanej

činnosti, a aby tieto pripomienky alebo námietky boli odovzdané kompetentnému orgánu strany pôvodu a to buď priamo jemu, alebo, ak je to potrebné, prostredníctvom strany pôvodu.

Článok 4

Spracovanie dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie

1. Dokumentácia o hodnotení vplyvu na životné prostredie, ktorá má byť poskytnutá kompetentnému orgánu strany pôvodu, musí obsahovať minimálne informácie uvedené v Dodatku II.
2. Strana pôvodu poskytne dotknutej strane, vhodným spôsobom prostredníctvom spoločného orgánu, ak takýto existuje, dokumentáciu o hodnotení vplyvu na životné prostredie. Zainteresované strany zabezpečia rozoslanie tejto dokumentácie orgánom a verejnosti dotknutej strany v oblastiach, ktoré budú pravdepodobne dotknuté vplyvom, a taktiež predloženie pripomienok kompetentnému orgánu strany pôvodu, buď priamo danému orgánu, alebo, v prípade potreby, prostredníctvom strany pôvodu v **rozumnej (primeranej)** dobe pred prijatím konečného rozhodnutia o navrhovanej činnosti.

Článok 5

Konzultácie na základe dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie

Strana pôvodu vyvolá po dohotovení dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie a bez zbytočného odkladu konzultácie a dotknutou stranou predovšetkým o možnom vplyve navrhovanej činnosti presahujúcom štátne hranice, a o opatreniach na obmedzenie alebo vylúčenie tohto vplyvu.

Konzultácie sa môžu týkať:

- a) možných variantov navrhovanej činnosti vrátane variantu, ak by sa činnosť neuskutočnila a možných opatrení na zmiernenie značne nepriaznivého vplyvu navrhovanej činnosti, presahujúceho štátne hranice a monitorovania dôsledkov vykonávania takýchto opatrení na náklady Strany pôvodu;
- b) iných foriem možnej vzájomnej pomoci pri znižovaní akéhokoľvek značne nepriaznivého vplyvu navrhovanej činnosti presahujúceho štátne hranice;
- c) akýchkoľvek iných príslušných záležitostí vzťahujúcich sa k navrhovanej činnosti.

Na začiatku týchto konzultácií sa Strany dohodnú na primeranom časovom rozpätí, v ktorom budú konzultácie prebiehať. Akékoľvek také konzultácie môžu byť vedené prostredníctvom príslušného spoločného orgánu tam, kde takýto orgán existuje.

Článok 6

Konečné rozhodnutie

1. Strany zabezpečia, aby sa v konečnom rozhodnutí o navrhovanej činnosti náležite prihliadalo na výsledky hodnotenia vplyvu na životné prostredie vrátane dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie i na pripomienky doručené k nej v súlade s článkom 3 bod 8 a článkom 4 bod 2 a na výsledky konzultácií podľa článku 5.
2. Strana pôvodu oznámi dotknutej Strane konečné rozhodnutie o navrhovanej činnosti spolu s dôvodmi a úvahami, na ktorých je založené.
3. Ak zainteresovaná Strana získa pred začatím takej činnosti dodatočné informácie o značnom vplyve navrhovanej činnosti, presahujúcom štátne hranice, ktoré neboli k dispozícii v dobe, kedy bolo prijaté rozhodnutie o tejto činnosti, a ktoré by mohli podstatne ovplyvniť toto rozhodnutie, potom táto Strana okamžite informuje druhú zainteresovanú Stranu alebo zainteresované Strany. Ak to jedna zo zainteresovaných Strán žiada, budú sa viesť konzultácie o tom, či je potrebné preskúmať rozhodnutie.

Článok 7 **Poprojektová analýza**

1. Zainteresované strany na žiadosť ktorejkoľvek z nich určia, či má byť vykonaná poprojektová analýza, a ak áno, tak v akom rozsahu, a to s ohľadom na pravdepodobný značne nepriaznivý vplyv činnosti presahujúcich štátne hranice, ktorá bola predmetom hodnotenia vplyvu na životné prostredie podľa tohto Dohovoru. Akákoľvek vykonávaná poprojektová analýza zahŕňa najmä sledovanie danej činnosti a určenie akéhokoľvek nepriaznivého vplyvu presahujúceho štátne hranice. Takéto sledovanie a určovanie možno vykonávať na dosiahnutie cieľov uvedených v Dodatku V.
2. Ak Strana pôvodu alebo dotknutá Strana na základe výsledkov poprojektovej analýzy má rozumné dôvody predpokladať, že existuje značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice, alebo boli zistené faktory, ktoré môžu vyvolať takýto vplyv, okamžite informuje druhú Stranu. Zainteresované Strany následne konzultujú nevyhnutné opatrenia na zníženie alebo vylúčenie tohto vplyvu.

Článok 8 **Dvojstranná a mnohostranná spolupráca**

Strany môžu ďalej uplatňovať doterajšie dvojstranné alebo mnohostranné dohody alebo iné dohovory, alebo uzatvárať nové, aby naplnili svoje povinnosti v súlade s týmto Dohovorom. Tieto dohody alebo iné dohovory môžu vyplývať zo základných ustanovení uvedených v Dodatku VI.

Článok 9 **Výskumné programy**

Strany venujú osobitnú pozornosť zakladaniu alebo rozvíjaniu špecifických výskumných programov zameraných na:

- a) zdokonaľovanie jestvujúcich kvalitatívnych a kvantitatívnych metód hodnotenia vplyvov navrhovaných činností;
- b) dosiahnutie hlbšieho objasnenia vzťahov medzi príčinami a následkami a ich úlohy v integrovanej starostlivosti o životné prostredie;
- c) analyzovanie a monitorovanie účinného plnenia rozhodnutí o navrhovaných činnostiach s cieľom minimalizovať vplyvy, alebo im predchádzať;
- d) rozvoj metód stimulujúcich tvorivé prístupy k vyhľadávaniu variantov navrhovaných činností, štruktúr výroby a spotreby, ktoré sú priaznivé pre životné prostredie;
- e) rozvoj metodológií pre aplikáciu princípov hodnotenia vplyvu na životné prostredie na makroekonomickej úrovni.

Strany si vymieňajú výsledky vyššie uvedených programov.

Článok 10 **Status dodatkov**

Dodatky k tomuto Dohovoru tvoria nedeliteľnú súčasť Dohovoru.

Článok 11 **Schôdzka Strán**

1. Strany sa schádzajú, pokiaľ je to možné, pri príležitosti výročného zasadania Starších poradcov vlád krajín EHK pre otázky životného prostredia a vodného hospodárstva. Prvá schôdzka Strán bude

zvolaná nie neskôr ako rok odo dňa vstupu tohto Dohovoru do platnosti. Ďalej sa schôdzky Strán budú konať vždy, keď to bude schôdzka Strán považovať za nevyhnutné, alebo na písomnú žiadosť ktorejkoľvek Strany za predpokladu, že bude táto žiadosť podporená najmenej jednou tretinou Strán v priebehu 6 mesiacov odo dňa, kedy sekretariát tejto žiadosti Strany vyrozumel.

2. Strany sústavne sledujú uplatňovanie tohto Dohovoru a majú na zreteli tento cieľ:
 - a) preverujú politiku a metodologické prístupy Strán k hodnoteniu vplyvu na životné prostredie s cieľom ďalšieho zdokonaľovania procedúr hodnotenia vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice;
 - b) vymieňajú si informácie týkajúce sa skúseností, ktoré pramenia zo záverov a uplatňovania dvojstranných a mnohostranných dohôd alebo iných dohovorov týkajúcich sa využitia hodnotenia vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice, na ktorých sa zúčastňuje jedna alebo viac Strán;
 - c) si podľa potreby vyžadujú služby kompetentných medzinárodných orgánov a vedeckých výborov v oblasti metodologických alebo technických problémov vzťahujúcich sa na dosiahnutie cieľov tohto Dohovoru;
 - d) prerokujú a jednomyseľne prijímajú na svojej prvej schôdzi procedurálne pravidlá svojich schôdzok;
 - e) zvažujú a podľa potreby prijímajú návrhy na doplnky k tomuto Dohovoru;
 - f) zvažujú a vykonávajú akékoľvek ďalšie opatrenia, ktoré môžu byť potrebné pre naplnenie účelov tohto Dohovoru.

Článok 12 Hlasovacie právo

1. Každá Strana tohto Dohovoru má jeden hlas.
2. Nehľadiac na ustanovenia bodu 1 tohto článku, regionálne organizácie ekonomickej integrácie v záležitostiach spadajúcich do ich kompetencie vykonávajú svoje hlasovacie právo počtom hlasov, ktorý zodpovedá počtu ich členských štátov, ktoré sú Stranami tohto Dohovoru. Tieto organizácie neuplatňujú svoje hlasovacie právo vtedy, keď ich členské štáty využívajú svoje právo a naopak.

Článok 13 Sekretariát

Výkonný tajomník Európskej hospodárskej komisie plní nasledujúce funkcie sekretariátu:

- a) zvoláva a pripravuje schôdzky Strán;
- b) odovzdáva Stranám správy a iné informácie získané v súlade s ustanoveniami tohto Dohovoru;
- c) plní taktiež iné funkcie, ktoré môžu byť ustanovené v tomto Dohovore alebo ktoré môžu byť uložené Stranami.

Článok 14 Doplnky k Dohovoru

1. Ktorákoľvek Strana môže navrhnúť doplnky k tomuto Dohovoru.
2. Navrhnuté doplnky sa predkladajú písomne sekretariátu, ktorý ich rozošle všetkým Stranám. Navrhnuté doplnky sa prerokujú na nasledujúcej schôdzke Strán za podmienky, že tieto návrhy boli sekretariátom rozoslané Stranám najmenej 90 dní vopred.
3. Strany vyvíjajú všetku snahu na dosiahnutie jednomyseľnej dohody o ktoromkoľvek navrhnutom doplnku tohto Dohovoru. Ak bolo márne všetko úsilie o dosiahnutie jednomyseľného súhlasu, a dohoda sa nedosiahla, doplnok bude nakoniec prijatý trojštvrtinovou väčšinou hlasov Strán prítomných na schôdzke a zúčastňujúcich sa hlasovania.

4. Depozitár predkladá všetkým Stranám doplnky k tomuto Dohovoru prijaté v súlade s bodom 3 tohto článku na ratifikáciu, potvrdenie alebo prijatie. Doplnky vstupujú do platnosti pre Strany, ktoré ich ratifikovali, potvrdili alebo prijali deväťdesiatym dňom po tom, kedy Depozitár obdrží informáciu o ich ratifikácii, potvrdení alebo prijatí aspoň tromi štvrtinami týchto Strán. Ďalej vstúpia do platnosti pre ktorúkoľvek ďalšiu Stranu deväťdesiatym dňom po tom, čo táto Strana odovzdá do úschovy dokument o ich ratifikácii, potvrdení alebo prijatí.
5. Na účely tohto článku sa termínom „Strany, prítomné a zúčastňujúce sa hlasovania“ rozumejú Strany, prítomné a hlasujúce „pre“ alebo „proti“.
6. Procedúra hlasovania, uvedená v bode 3 tohto článku, nepredstavuje precedens pre budúce dohody, prerokúvané v rámci Európskej hospodárskej komisie.

Článok 15

Urovanie sporov

1. Pri vzniku sporu medzi dvoma alebo niekoľkými Stranami o výklade alebo použití tohto Dohovoru, hľadajú Strany riešenie cestou rokovania alebo akoukoľvek inou metódou riešenia sporov prijateľnou pre tieto Strany.
2. Pri podpise, ratifikácii, prijatí alebo potvrdení tohto Dohovoru alebo pripojení sa k nemu alebo kedykoľvek potom, môže Strana písomne oznámiť Depozitárovi, že pokiaľ ide o spor, ktorý nebol urovaný v súlade s bodom 1 tohto článku, pokladá jeden alebo obidva z nasledujúcich prostriedkov urovnania sporu za záväzný vo vzťahu ku ktorejkoľvek Strane, ktorá prijala ten istý záväzok:
 - a) postúpenie sporu medzinárodnému súdu;
 - b) arbitráž v súlade s procedúrou popísanou v Dodatku VII.
3. Ak účastníci sporu prijali obidva spôsoby a urovnania sporu, uvedené v bode 2 tohto článku, potom spor môže byť predložený len medzinárodnému súdu, ak sa Strany nedohodli inak.

Článok 16

Podpis

Tento Dohovor je vyložený v Espoo (Fínsko) od 25. februára do 1. marca 1991 a potom v sídle OSN v New Yorku do 2. septembra 1991 na podpis členskými štátmi EHK i štátmi, ktoré majú štatút poradcov pri EHK podľa odseku 8 rezolúcie 36 (IV) Hospodárskej a sociálnej rady z 28. marca 1947, i regionálnymi organizáciami v oblasti ekonomickej integrácie, vytvorenými suverénnymi členskými štátmi EHK, na ktoré ich členské štáty preniesli právomoci pre riešenie záležitostí upravovaných týmto Dohovorom vrátane právomocí uzatvárať zmluvy v týchto veciach.

Článok 17

Ratifikácia, prijatie, potvrdenie a pripojenie

1. Tento dohovor podlieha ratifikácii, prijatiu alebo potvrdeniu štátmi - signatármi a regionálnymi organizáciami v oblasti ekonomickej integrácie.
2. Tento Dohovor bude vyložený od 3. septembra 1991 na pripojenie sa k nemu štátov a organizácií uvedených v článku 16.
3. Dokumenty o ratifikácii, prijatí, potvrdení alebo pripojení budú uložené u generálneho tajomníka Organizácie spojených národov, ktorý plní funkciu Depozitára.
4. Ktorákoľvek organizácia, uvedená v článku 16, ktorá sa stáva Stranou tohoto Dohovoru a pritom žiadny z jej členských štátov nie je Stranou tohoto Dohovoru, je viazaná všetkými povinnosťami vyplývajúcimi z tohoto Dohovoru. V prípade organizácie, ktorej jeden alebo niekoľko členských štátov

je Stranou tohoto Dohovoru, táto organizácia a jej členské štáty rozhodnú o svojej zodpovednosti za plnenie svojich záväzkov podľa Dohovoru. V takýchto prípadoch daná organizácia a jej členské štáty nemôžu vykonávať práva vyplývajúce z tohoto Dohovoru súčasne.

5. Vo svojich dokumentoch o ratifikácii, prijatí potvrdení a pripojení uvádzajú regionálne organizácie v oblasti ekonomickej integrácie uvedené v článku 16 rozsah svojich kompetencií vo vzťahu k veciam upravovaným týmto Dohovorom. Tieto organizácie taktiež informujú Depozitára o akýchkoľvek príslušných zmenách v rozsahu svojich kompetencií.

Článok 18

Vstup do platnosti

1. Tento Dohovor vstupuje do platnosti deväťdesiatym dňom po odovzdaní do úschovy šestnásteho dokumentu o ratifikácii, prijatí, potvrdení alebo pripojení.
2. Na účely bodu 1 tohoto článku sa akýkoľvek dokument odovzdaný do úschovy členskými štátmi tejto organizácie.
3. Pre každý štát alebo organizáciu uvedenú v článku 16, ktorí ratifikujú, prijímajú alebo potvrdzujú tento Dohovor, alebo sa k nemu pripojujú po odovzdaní do úschovy šestnásteho dokumentu o ratifikácii, prijatí, potvrdení alebo pripojení, vstupuje Dohovor do platnosti deväťdesiatym dňom po tom, kedy takýto štát alebo organizácia odovzdali do úschovy dokument o ratifikácii, prijatí, potvrdení alebo pripojení.

Článok 19

Odstúpenie

Kedykoľvek po uplynutí štyroch rokov odo dňa vstupu do platnosti tohoto Dohovoru pre danú Stranu môže táto Strana odstúpiť od dohovoru písomným vyrozumením Depozitára. Každé takéto odstúpenie vstupuje do platnosti deväťdesiatym dňom po jeho obdržaní Depozitárom. Akékoľvek takéto odstúpenie od Dohovoru neovplyvní použitie článku 3 až 6 Dohovoru na navrhovanú činnosť, ktorá bola predmetom oznámenia v súlade s článkom 3 bod 1, alebo otázky podľa článku 3 bod 7 predtým, ako takéto odstúpenie vstúpilo do platnosti.

Článok 20

Autentické texty

Originál tohoto Dohovoru, ktorého text v jazyku anglickom, francúzskom a ruskom sú rovnako autentické, bude uložený do úschovy generálnemu tajomníkovi Organizácie spojených národov.

Na dôkaz toho nižšie podpísaní, k tomu náležite splnomocnení podpísali tento Dohovor.

Dané v Espoo (Fínsko) dňa dvadsiateho piateho februára tisíc deväťsto deväťdesiatjeden.

D o d a t o k I

Zoznam činností

1. Rafinérie ropy (s výnimkou závodov, ktoré vyrábajú len mazivá z ropy) a zariadenia na splyňovanie a skvapalňovanie 500 a viac ton uhlia alebo bitúmenových bridlíc za deň.
2. Tepelné elektrárne a iné spaľovacie zariadenia s tepelným výkonom 300 MW a viac, ďalej jadrové elektrárne a iné jadrové reaktory (s výnimkou výskumných zariadení na výrobu a konverziu štiepných a obohatených materiálov, ktorých maximálny tepelný výkon nepresahuje 1 kW trvalého zaťaženia).
3. Zariadenia určené výhradne na výrobu alebo obohacovanie jadrového paliva alebo jeho skladovanie, ako aj na ukladanie a spracovanie jadrového odpadu.
4. Veľké zariadenia na primárnu výrobu liatiny a ocele a na výrobu neželezných kovov.
5. Zariadenia na ťažbu, spracovanie a prepracovanie azbestu a výrobkov obsahujúcich azbest: na azbestocementové výrobky s ročnou produkciou viac ako 20 000 ton finálneho výrobku, na trecie materiály s ročnou produkciou viac ako 50 ton finálneho výrobku, na iné využitie azbestu presahujúce 200 ton za rok.
6. Komplexné chemické zariadenia.
7. Výstavba ciest pre motorové vozidla a diaľnic, diaľkových železničných tratí a letísk s hlavnou rozjazdovou a prístávacou dráhou s dĺžkou 2 100 a viac.
8. Ropovody a plynovody s potrubím s veľkou svetlosťou.
9. Obchodné prístavy a vnútrozemské vodné cesty a prístavy pre vnútrozemskú plavbu umožňujúce plavbu lodí s výtlakom viac ako 1 350 ton.
10. Zariadenia na odstraňovanie toxických a nebezpečných odpadov spaľovaním, chemickým spracovaním alebo skládkovaním.
11. Veľké priehrady a nádrže.
12. Zariadenia na odbery podzemných vôd v prípade, kedy ročný objem odobratej vody je 10 mil. m³ alebo viac.
13. Výroba v množstve 200 ton a viac za deň vzduchосуchej buničiny a papiera.
14. Rozsiahla ťažba, získavanie a zušľachtovanie in situ kovových rúd a uhlia.
15. Ťažba uhľovodíkov na kontinentálnom šelfe.
16. Veľkosklady na skladovanie ropy, výrobkov z ropy a chemikálií.
17. Veľkoplošné odlesňovanie.

D o d a t o k II

Obsah dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie

Informácia, ktorá má byť zahrnutá do dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie musí, v súlade s článkom 4 obsahovať minimálne :

- a) popis navrhovanej činnosti a jej ciele,
- b) v prípade potreby popis rozumných variantov (napr. pokiaľ ide o umiestnenie alebo technológiu) navrhovanej činnosti a tiež variant neuskutočnenia tejto činnosti,
- c) popis životného prostredia, ktoré bude pravdepodobne podstatne dotknuté navrhovanou činnosťou alebo jej variantmi,
- d) popis možných vplyvov navrhovanej činnosti a jej variantov na životné prostredie a odhad ich závažnosti,
- e) popis opatrení zmierňujúcich škodlivý vplyv na životné prostredie na minimum,
- f) jednoznačné vymedzenie metód prognózovania a východiskových predpokladov a vhodných použitých údajov o životnom prostredí,
- g) identifikovanie nedostatkov v znalostiach a neurčitosti, zistených pri zhromažďovaní požadovaných informácií,
- h) v prípade potreby návrh programov monitoringu a riadenia a iných plánov poprojektovej analýzy
- i) zhrnutie netechnického charakteru vrátane primeraného použitia prostriedkov vizuálnej prezentácie materiálu (mapy, grafy atď.).

D o d a t o k III

Všeobecné kritériá napomáhajúce určeniu environmentálneho významu druhov činností nezahrnutých do Dodatku I

1. Pri posudzovaní navrhovaných činností, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia článku 2 bod 5, môžu zainteresované strany posúdiť, či činnosť bude pravdepodobne mať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice najmä na základe jedného alebo niekoľkých nižšie uvedených kritérií:
 - a) **Rozsah:** navrhované činnosti, ktoré sú vo vzťahu k danému typu činnosti rozsiahle,
 - b) **Umiestnenie:** navrhované činnosti, ktoré majú byť umiestnené v oblastiach obzvlášť citlivých alebo významných z hľadiska životného prostredia alebo v ich blízkosti (napr. mokrade zahrnuté v Ramsarskom Dohovore, národné parky, prírodné rezervácie, miesta osobitného vedeckého významu, alebo archeologicky, kultúrne alebo historicky významné miesta); rovnako navrhované činnosti v miestach, kde charakteristiky navrhovanej hospodárskej činnosti by mohli mať značné dopady na obyvateľstvo;
 - c) **Dôsledky:** navrhované činnosti, ktoré majú obzvlášť zložitý a potenciálne škodlivý vplyv, vrátane tých činností, ktoré vyvolávajú závažné následky u ľudí a vzácnych druhov alebo organizmov, ohrozujú súčasné alebo možné využitie dotknutej oblasti a vyvolávajú ďalšie zaťaženie, ktoré životné prostredie nie je schopné uniesť
2. Za týmto účelom posudzujú zainteresované strany navrhované činnosti, ktoré sú umiestnené v blízkosti štátnej hranice, rovnako ako aj činnosti viac vzdialené, ktoré by mohli vyvolať značné vplyvy presahujúce štátne hranice, i vo väčšej vzdialenosti od miesta, kde sú vykonávané.

Dodatok IV

Procedúra otázky

1. Pýtajúca sa strana alebo strany upovedomia sekretariát o tom, že predkladá(jú) komisii pre otázky, vytvorenej v súlade s ustanoveniami tohto Dohovoru, otázku o tom, či môže navrhovaná činnosť, uvedená v Dodatku I, mať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice. V tomto oznámení bude uvedený predmet otázky. Sekretariát bez meškania o tomto podaní upovedomí všetky Strany Dohovoru.
2. Komisia pre otázky sa skladá z troch členov. Ako pýtajúca sa Strana, tak aj druhá Strana zúčastňujúca sa procedúry otázky, menuje jedného vedeckého alebo technického experta a obidvaja takto menovaní experti po vzájomnej dohode určia tretieho experta, ktorý bude prezidentom komisie pre otázky. Posledne uvedený, nesmie byť občanom ani jednej zo Strán, zúčastňujúcich sa procedúry otázky, nesmie mať trvalé bydlisko na území niektorej z nich, byť zamestnávaný ani jednou z nich, ani nesmie mať vzťah k danej záležitosti z akéhokoľvek iného titulu.
3. Ak prezident komisie pre otázky nebol určený v priebehu 2 mesiacov po menovaní druhého experta, na žiadosť ktorejkoľvek Strany ho určí v priebehu ďalších 2 mesiacov výkonný tajomník Európskej hospodárskej komisie.
4. Ak jedna zo Strán, zúčastňujúcich sa procedúry otázky, nemenuje experta v priebehu mesiaca potom, čo obdržala oznámenia sekretariátu, môže druhá Strana informovať výkonného tajomníka Európskej hospodárskej komisie, ktorý určí prezidenta komisie pre otázky v priebehu nasledujúcich dvoch mesiacov. Po svojom ustanovení požiada prezident komisie pre otázky stranu, ktorá doposiaľ nemenovala experta, aby tak vykonala v priebehu jedného mesiaca. Po uplynutí tejto lehoty prezident informuje výkonného tajomníka Európskej hospodárskej komisie, ktorý vymenuje experta v priebehu nasledujúceho dvojmesačného obdobia.
5. Komisia pre otázky prijíma svoje vlastné procedurálne pravidlá.
6. Komisia pre otázky môže prijímať všetky primerané opatrenia pre výkon svojich funkcií.
7. Strany, zúčastňujúce sa procedúry otázky, spolupôsobia na práci komisie pre otázky a s využitím všetkých prostriedkov, ktoré majú k dispozícii, najmä:
 - a) poskytujú jej všetky zodpovedajúce dokumenty, podmienky a informácie;
 - b) umožňujú jej v prípade potreby predvolávať svedkov alebo expertov na získanie dôkazov.
8. Strany a experti zachovávajú tajomstvo o všetkých informáciách, ktoré získali ako dôverné počas práce komisie pre otázky.
9. V prípade, že sa jedna zo Strán, účastníkov procedúry otázky nedostaví pred komisiu pre otázky alebo nepredloží svoje stanovisko, môže druhá Strana požiadať komisiu pre otázky, aby pokračovala v konaní a dokončila prácu. Ak sa nedostaví jedna zo Strán pred komisiu pre otázky alebo ak nepredloží svoje stanovisko, nie je to prekážkou pre pokračovanie a ukončenie práce komisie pre otázky.
10. Ak komisia pre otázky v dôsledku osobitných okolností nerozhodne v danej záležitosti inak, náklady komisie pre otázky, vrátane odmien jej členom, hradia rovnakým dielom účastníci procedúry otázky. Komisia pre otázky zúčtováva všetky svoje náklady a konečnú správu o nich predkladá Stranám.
11. Ktorákoľvek Strana, ktorá má vecný záujem o predmet procedúry otázky a ktorá môže byť dotknutá rozhodnutím v danej záležitosti, môže zasiahnuť do konania so súhlasom komisie pre otázky.
12. Rozhodnutie komisia pre otázky o procedurálnych záležitostiach sa prijímajú väčšinou hlasov jej členov. Záverečné stanovisko komisie pre otázky musí odzrkadľovať názor väčšiny členov komisie a musí zahŕňať i nesúhlasný názor.
13. Komisia pre otázky vynáša svoje záverečné stanovisko do dvoch mesiacov odo dňa, kedy bola ustanovená, ak neuzná za nutné predĺžiť túto lehotu o obdobie, ktoré by nemalo presiahnuť dva mesiace.
14. Záverečné stanovisko komisie pre otázky je založené na všeobecne prijatých vedeckých základoch. Komisia pre otázky odovzdá záverečné stanovisko Stranám, účastníkom procedúry otázky a sekretariátu.

Dodatok V

Poprojektová analýza

Ciele zahŕňajú:

- a) kontrolu dodržiavania podmienok, určených pri povolení alebo schválení danej činnosti a účinnosti zmierňujúcich opatrení;
- b) sledovanie vplyvu s cieľom zabezpečiť náležité riadenie a vysporiadať sa s neurčitostami;
- c) overenie predchádzajúcich prognóz by sa v budúcnosti využili získané skúsenosti pri obdobných činnostiach.

Dodatok VI

Základy pre dvojstrannú a mnohostrannú spoluprácu

1. Zainteresované Strany môžu podľa potreby ustanoviť inštitucionálny mechanizmus alebo rozšíriť právomoci existujúcich inštitucionálnych mechanizmov v rámci dvojstranných alebo mnohostranných alebo mnohostranných dohôd, aby sa úplne naplnil tento Dohovor.
2. Dvojstranné a mnohostranné dohody alebo iné dohovory môžu obsahovať:
 - a) akékoľvek dodatočné opatrenia na naplnenie tohto Dohovoru s ohľadom na osobitné podmienky v dotknutom subregióne;
 - b) spracovanie inštitucionálnych, správnych a iných dohovorov uzatvorených na základe vzájomnosti a rovnosti;
 - c) zosúladenie ich politiky a opatrení na ochranu životného prostredia, aby sa dosiahla čo najväčšia zhoda noriem a metód, ktoré sa vzťahujú na použitie hodnotenia vplyvu na životné prostredie;
 - d) rozvíjanie, zlepšovanie a/alebo zosúladenie metód na určovanie, meranie, predpovedanie a hodnotenie vplyvu a metód poprojektovej analýzy;
 - e) rozvíjanie a/alebo zlepšovanie metód a programov na zber, analýzu, ukladanie a včasné šírenie porovnateľných údajov o kvalite životného prostredia na zistenie vstupných údajov pre hodnotenie vplyvu na životné prostredie;
 - f) určovanie prahových hodnôt a presnejších kritérií charakterizujúcich závažnosť vplyvu presahujúceho štátne hranice v závislosti od miesta alebo veľkosti navrhovanej činnosti, ktorá má byť predmetom hodnotenia vplyvov na životné prostredie s uplatnením ustanovení tohto Dohovoru a určenia kritických záťažů znečistenia presahujúceho štátne hranice;
 - g) v prípade potreby uskutočňovanie spoločného hodnotenia vplyvu na životné prostredie, rozvíjanie spoločných programov monitorovania, unifikáciu kalibrovania monitorovacích zariadení a zosúladenie metodík s cieľom zabezpečiť porovnateľnosť získaných údajov a informácií.

Dodatok VII

Arbitráž

1. Vymáhajúca Strana alebo vymáhajúce Strany upovedomia sekretariát o tom, že sa Strany dohodli predložiť spor na arbitrážne konanie v zmysle článku 15, bod 2 tohto Dohovoru. V oznámení sa uvádza predmet arbitrážneho konania, vrátane najmä článkov tohto Dohovoru, ktorých výklad alebo uplatnenie sú predmetom sporu. Sekretariát odovzdá obdržané informácie všetkým Stranám tohto Dohovoru.
2. Arbitrážny súd sa skladá z troch členov. Ako vymáhajúca Strana alebo Strany, tak aj druhá Strana alebo Strany sporu, vymenujú po jednom arbitrovi a taktó vymenovaní arbitri po vzájomnej dohode určia tretieho arbitra, ktorý plní funkciu prezidenta arbitrážneho súdu. posledne uvedený nesmie byť občanom ani jednej zo sporových Strán, nesmie mať trvalé bydlisko na území niektorej z týchto strán,

nesmie byť zamestnaný ani jednou z nich a ani byť zainteresovaný v tejto záležitosti z akéhokoľvek iného dôvodu.

3. V prípade, že prezident arbitrážneho súdu nebol určený v priebehu dvoch mesiacov po vymenovaní druhého arbitra, na žiadosť ktorejkoľvek strany ho v priebehu ďalších dvoch mesiacov určí výkonný tajomník EHK.
4. Ak jedna zo strán, ktorá sa zúčastňuje arbitrážneho súdu, nevymenuje arbitra v priebehu dvoch mesiacov čo obdržala oznámenie sekretariátu, môže druhá Strana informovať výkonného tajomníka EHK, ktorý určí prezidenta arbitrážneho súdu v priebehu nasledujúcich dvoch mesiacov. Po svojom ustanovení požiada predsedu arbitrážneho súdu Stranu, ktorá doposiaľ nevymenovala arbitra, aby tak vykonala v priebehu dvoch mesiacov. Po uplynutí tejto lehoty prezident informuje výkonného tajomníka EHK, ktorý vymenuje arbitra v priebehu nasledujúcich dvoch mesiacov.
5. Arbitrážny súd vynáša svoje rozhodnutie v súlade s medzinárodným právom a ustanoveniami tohto Dohovoru.
6. Ktorýkoľvek arbitrážny súd ustanovený v súlade s týmito ustanoveniami, si upraví svoje vlastné procedurálne pravidlá.
7. Rozhodnutia arbitrážneho súdu ako v procedurálnych tak aj v meritórnych otázkach sa prijímajú väčšinou hlasov jeho členov.
8. Súd môže prijímať všetky príslušné opatrenia na zistenie faktov.
9. Strany, ktoré sa zúčastňujú sporu, napomáhajú práci arbitrážneho súdu, a s použitím všetkých prostriedkov, ktoré majú k dispozícii najmä:
 - a) poskytujú mu všetky príslušné dokumenty, podmienky a informácie ; a
 - b) umožnia mu v prípade nevyhnutnosti predvolať svedkov alebo expertov na získanie dôkazov.
10. Strany a arbitri zachovávajú tajomstvo o všetkých informáciách, ktoré získajú ako dôverné v priebehu práce arbitrážneho súdu.
11. Arbitrážny súd môže na žiadosť jednej zo Strán odporučiť prijatie dočasných ochranných opatrení
12. V prípade, že jedna zo Strán sporu sa nedostaví pred arbitrážny súd, alebo neuplatní právo obhajovať svoj prípad, môže druhá Strana požiadať súd o pokračovanie v konaní a vynesenie konečného rozhodnutia. Neprítomnosť jednej zo Strán na súde alebo neuplatnenie jej práva hájiť svoj prípad nie je prekážkou konania. Pred vynesením konečného rozhodnutia sa arbitrážny súd musí presvedčiť o vecnej a právnej opodstatnenosti žaloby.
13. Arbitrážny súd môže vypočúť protinároky vznikajúce bezprostredne z podstaty sporu a rozhodnúť o nich.
14. V prípade, že arbitrážny súd v dôsledku osobitných okolností nerozhodne v danej záležitosti inak, náklady súdu vrátane odmien jeho členom hradia rovnakým dielom sporové Strany. Arbitrážny súd zúčtováva všetky svoje náklady a konečnú správu o nich predkladá Stranám.
15. Ktorákoľvek Strana, ktorá má záujem právnej povahy o predmet sporu a ktorá môže byť dotknutá rozhodnutím v danej záležitosti, môže zasiahnuť do konania so súhlasom súdu.
16. Arbitrážny súd vynáša svoj rozsudok do päť mesiacov odo dňa kedy bol ustanovený, ak neuzná za nutné predĺžiť túto lehotu o obdobie, ktoré by nemalo presiahnuť päť mesiacov.
17. Rozsudok arbitrážneho súdu musí byť doplnený odôvodnením. Rozsudok je konečný a záväzný pre všetky Strany sporu. Rozsudok oznámi arbitrážny súd sporovým Stranám a sekretariátu. Sekretariát odovzdá obdržané informácie všetkým Stranám tohto Dohovoru.
18. Akýkoľvek spor, ktorý môže vzniknúť medzi Stranami, týkajúci sa výkladu alebo splnenia rozsudku, môže ktorákoľvek Strana predložiť arbitrážnemu súdu, ktorý vyriekol rozsudok alebo, ak to nie je možné, tak inému súdu, ktorý je ustanovený za týmto účelom rovnakým spôsobom ako bol ustanovený prvý